

CODI DE CONDUCTA VHIR

actualitzat a gener 2022

FINALITAT I ABAST

El present document conté els aspectes més rellevants de la normativa relativa al CODI DE CONDUCTA i BONES PRÀCTIQUES de la FUNDACIÓ HOSPITAL UNIVERSITARI VALL D'HEBRON - INSTITUT DE RECERCA (en endavant, “**la Fundació**” o “**el VHIR**”) que resulta d’aplicació a tots els qui fan recerca, treballen, col·laboren o presten serveis al VHIR (en endavant, el conjunt de persones al·ludides serà referit genèricament com a “**personal**” de VHIR).

En aquest sentit, la dita normativa interna dona compliment a diversos aspectes legals que des d’una perspectiva institucional hem de protegir i respectar. Per tant, **aquest corpus normatiu queda integrat en la relació laboral, d’adscripció o col·laboració** que la Fundació estableix amb tots/es els seus treballadors/es, adscrits i col·laboradors/es.

A dia d’avui, tota la normativa està íntegrament recollida a la Intranet de la Fundació.

NORMATIVA DE BONES PRÀCTIQUES EN LA RECERCA - NORMATIVA GENERAL

CODI DE CONDUCTA CERCA

Font i ruta d'accés	Codi de conducta CERCA, aprovat per Patronat VHIR el dia 11/12/2018 http://cerca.cat/wp-content/uploads/2018/11/Codi-de-conducta-CERCA_nov2018.pdf	
Principals aspectes	<i>Àmbit d'aplicació</i>	A tots els CENTRES CERCA, com és el VHIR, i a totes les activitats que aquests centres desenvolupen. Per tant, l'activitat investigadora al VHIR ha de respectar el que disposa aquest codi de conducta.
	<i>Decàleg de Principis</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Honestat i transparència. - Accés obert a les dades de recerca. - Custòdia de dades de recerca, materials i substàncies. - Gestió de la propietat industrial als centres CERCA. - Compromís individual de bona pràctica científica i respecte a les normes ètiques. - Compromís i responsabilitat a l'activitat i publicacions científiques. - Coordinació amb la Institució CERCA i amb l'<i>Ombudsperson</i> de CERCA. - Aplicació de les normes de contractació i promoció. Evitar qualsevol conflicte d'interès en les activitats del centre CERCA. - Col·laboració amb els mitjans de comunicació. - Desenvolupament d'un pla d'acció amb el reconeixement HRS4R de la Comissió Europea.
	<i>Ombudsperson</i>	Els centres CERCA es comprometen a informar la Institució CERCA de l'existència d'un conflicte d'integritat científica que sigui de rellevància suficient en el moment inicial en què aquest es generi i, en paral·lel, elevar-lo a l' <i>Ombudsperson</i> de CERCA, sota paràmetres d'estricta confidencialitat i respecte a les persones suposadament implicades. Aquests casos rellevants poden ser els que tinguin a veure amb la revisió o la retractació d'articles i que puguin derivar en mesures disciplinàries o que impliquin la direcció o la gerència del centre.
	<i>Custòdia de dades</i>	Les dades brutes, substàncies (biològiques, químiques o d'una altra mena), consentiments informats, enquestes o resultats de la recerca o activitats tecnològiques han de ser ordenades i emmagatzemades , de forma segura, per permetre'n la recuperació o consulta durant un període mínim, que es recomana que sigui de 10 anys, a comptar des de la publicació dels resultats o des de la protecció de la propietat industrial. Els investigadors han d'utilitzar quaderns de laboratori o qualsevol altre mitjà de custòdia equivalent que recullin el treball experimental original i l'autoria. Aquests quaderns o documents són propietat del centre CERCA on s'ha dut a terme el treball.
	<i>Integritat en la recerca</i>	S'encomana a tot el personal científic i tècnic de cada centre CERCA comprometre's al compliment de la bona pràctica científica mitjançant la signatura d'un document quan iniciï la seva relació professional amb el centre (inclosos els investigadors adscrits). Al mateix temps, els treballadors d'un centre CERCA han de conèixer i complir la legislació vigent aplicable al seu treball.

GUIA DE BONES PRÀCTIQUES EN LA RECERCA DE L'ICS

Font i ruta d'accés	<p>Guia de bones pràctiques en la recerca en ciències de la salut de l'ICS. 2° edició, 2015</p> <p>http://ics.gencat.cat/web/.content/documents/recerca/GBP_recerca.pdf</p>	
Principals aspectes	<i>Àmbit d'aplicació</i>	Als centres de recerca en ciències de la salut que gestionen recerca d'hospital ICS, com és el cas del VHIR.
	<i>Coneixement i difusió per el personal investigador</i>	El personal investigador de l'ICS es compromet a basar-se en aquesta Guia, a més de fer-ho en les lleis, normes i altres documents existents (vegeu l'Annex I), àmpliament reconeguts, i a fer que la Guia sigui coneguda per tot el seu equip.
	<i>Autoria</i>	Només han de constar com a autores aquelles persones que hagin fet una contribució significativa a la recerca i que acceptin ser-ho per escrit. En aquest sentit, s'adopten les recomanacions del Comitè Internacional d'Editors de Revistes Mèdiques, International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE).
	<i>Projectes subvencionats per la indústria</i>	Els acords entre les dues parts han de ser per escrit, i han d'establir els drets de propietat intel·lectual i els de publicació.
	<i>Recerca en éssers humans</i>	Sempre que l'execució d'un projecte de recerca modifiqui la pràctica habitual en l'assistència d'un o una pacient, aquesta persona haurà de donar-hi el consentiment , abans d'iniciar-lo, a través de la seva firma o la de la persona que la representi legalment. No es pot iniciar la recerca fins que el comitè ètic corresponent no hagi donat la seva aprovació definitiva al protocol subjecte a la seva avaluació.
	<i>Propietat dels resultats</i>	La llei estableix que les dades i mostres de la recerca pertanyen a la institució i no als investigadors, de la qual cosa aquests han de ser conscients . La propietat intel·lectual de les dades que són resultat d'un projecte de recerca és de titularitat de la institució que contracta la persona, però pot estar subjecte a convenis que la subroguin a tercers (per exemple, de l'ICS a instituts vinculats o al promotor).
	<i>Persona medidora de recerca</i>	El mediador o la medidora de recerca, figura equivalent a l' <i>Ombudsperson</i> , és una persona independent, degudament qualificada i de gran integritat personal. Ha de ser una persona designada per la direcció de cada institut d'investigació a proposta del comitè científic intern, d'entre el personal científic de la institució. El mediador o la medidora de recerca ha d'estar a disposició de tot el personal investigador en els casos en què hi hagi una sospita d'una possible vulneració dels principis de la bona pràctica científica. En el cas del VHIR la persona designada és el Dr. Morell.
	<i>Mala conducta en la recerca</i>	S'entén com a mala conducta la invenció, falsificació, plagi de dades o d'altres actuacions que es desviïn d'una manera important de les pràctiques que són comunament acceptades per la comunitat científica per a la proposta, realització o presentació de resultats d'una recerca. No s'hi inclouen els errors o les diferències de bona fe en les interpretacions o l'enjudiciament de les dades. És tasca de la direcció científica del centre de recerca, directament i a través de la persona medidora de recerca, rebre i investigar les denúncies de mala conducta científica presentades per una persona o un grup plenament identificats.

COMITÈ D'INTEGRITAT A LA RECERCA (CIR)

Font i ruta d'accés	<p>Codi de Conducta CERCA, aprovat per Patronat VHIR el dia 11/12/2018. En el 2020 es crea el CIR.</p> <p>En particular (però no limitat a) a la següent normativa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Codi Europeu de Conducta per a la Integritat en la Recerca (ALELLA), • Codi de conducta de la Institució CERCA, i • Guia de bona pràctica de la recerca en ciències de la salut de l'Institut Català de la Salut ("ICS"). <p><i>Intranet VHIR > Info Institucional > Gestió de Recerca > Normativa interna > CIR (Comitè d'Integritat a la Recerca/Ombudsperson</i></p>	
Principals aspectes	<i>Àmbit d'aplicació</i>	<p>A totes les persones treballadores i investigadors/es del VHIR amb independència de la seva posició i nivell jeràrquic.</p>
	<i>Codi Ètic</i>	<p>La seva missió és promocionar el coneixement i l'adopció interna de bones pràctiques i ètica en la recerca, així com vetllar pel compliment de la normativa que en termes generals afecta al VHIR (exceptuant el compliment Jurídic-Penal (<i>Compliance</i>) i la Protecció de Dades).</p>
	<i>Funcions en matèria d'integritat en la recerca</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vetllar pel compliment de les guies de bones pràctiques de l'ICS, de la Institució CERCA i de la Comissió Europea (ALELLA). 2. Actuar com a institució arbitral davant les incerteses o els conflictes que puguin sorgir en relació amb la integritat de la recerca; a instàncies dels interessats o per indicació de la Direcció del VHIR . 3. Informar i sensibilitzar la comunitat científica de les institucions sobre els esdeveniments, necessitats i orientacions relatives als aspectes ètics i deontològics de la recerca biomèdica. 4. Promoure mesures adreçades a la millora de la qualitat de la recerca i la formació en aquest àmbit. 5. Estar atent i receptiu als avenços i nous problemes relacionats amb la integritat de la recerca, així com proposar la redacció de normatives internes necessàries per a la bona praxis científica i identificar aquelles males conductes i pràctiques inacceptables en recerca. 6. Conèixer dels conflictes que es puguin donar entre la comunitat científica a resultes de potencials incompliments de la normativa que ens resulta d'aplicació i elevar a la Direcció del centre informes, propostes i dictàmens relatius als dits conflictes. <p>Per qualsevol consulta cal dirigir-se al següent correu electrònic: cir@vhir.org</p>
	<i>Ombudsperson</i>	<p>Aquesta figura, que forma part del CIR, vetlla per la integritat científica al VHIR i concretament correspon al Dr. Ferran Morell Brota.</p>

COMPLIANCE JURÍDIC-PENAL

Font i ruta d'accés	<p>Codi Ètic, Procediment Codi Ètic, Codi de Conducta, aprovats per Patronat VHIR el dia 13/06/2017.</p> <p><i>Intranet VHIR > Estratègia i Polítiques > Política > Codi Ètic, Procediment Codi Ètic, Codi de Conducta</i></p>	
Principals aspectes	<i>Àmbit d'aplicació</i>	<p>Totes les persones relacionades amb el VHIR, amb independència de la seva posició, nivell jeràrquic o tipus de relació (tots els membres del Patronat, de la Comissió delegada, del Comitè Científic Extern (Scientific Advisory Board – SAB), de Direcció General i Gerència, del Comitè de Direcció Executiu, als Adjunts a Direcció, al Consell Científic Intern (CCI), a Directius, Empleats i col·laboradors, així com també a aquelles terceres persones i organitzacions amb les que es relaciona l'entitat.</p>
	<i>Codi Ètic</i>	<p>És un instrument que serveix per a protegir la identitat i la missió del VHIR a cada una de les seves àrees d'actuació. D'Acord amb aquest Codi, s'identifiquen la missió i visió del VHIR</p>
	<i>Procediment Codi Ètic</i>	<p>Estableix el procediment per a comunicar les possibles activitats il·legals i/o il·lícites, que puguin dur a la responsabilitat civil penal del VHIR d'acord amb l'establert al Codi Penal (article 31 bis actualment).</p> <p>Tota persona que tingui una preocupació respecte alguna actuació concreta ha de contactar amb el responsable del Canal Ètic posant en coneixement de forma resumida i concreta l'actuació en qüestió, la persona o persones implicades i els documents o informació que en el seu cas sustenta la denúncia, a través del correu electrònic canaletic@vhir.org</p> <p>La comunicació d'una possible conducta il·legal o il·lícita ha de complir amb els següents requisits:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La denúncia ha de fer-se en bona fe. 2. El denunciant ha de creure que és substancialment certa. 3. No han de fer-se acusacions falses. 4. El denunciant no ha de tenir una motivació de venjança i/o buscar obtenir un benefici personal.
	<i>Codi de Conducta</i>	<p>Totes les persones relacionades amb el VHIR es comprometen a abstenir-se de realitzar qualsevol de les conductes identificades al Codi de Conducta, personalment o per persona interposada, i a abstenir-se també de donar ordres a altres persones pera que executin aquestes mateixes conductes. De la mateixa manera, es comprometen a abstenir-se de facilitar mitjans o informació, ajudar, cooperar o participar en cap grau, ni tan sols per omissió del deure de denuncia a través del Canal ètic, en la seva comissió o resultaran igualment responsables.</p>

AUTORIA DE PUBLICACIONS

Font i ruta d'accés	<p>“Directrius per l'autoria de les publicacions del Vall d'Hebron Institut de Recerca (VHIR)”.</p> <p><i>Intranet VHIR > Info institucional > Normativa Interna > Gestió de Recerca > Directrius per l'autoria</i></p>
Comentaris	<p>L'autor/a d'un article ha de complir els 4 criteris següents de l'ICMJE vigents en el moment de redactar aquestes recomanacions (2015) són:</p> <ol style="list-style-type: none">1.) Ha d'haver realitzat una contribució substancial en la concepció o el disseny del treball; o en l'adquisició, l'anàlisi, o la interpretació de dades del treball; i2.) Ha d'haver escrit el treball o bé haver fet una revisió crítica del seu propi contingut intel·lectual; i3.) Ha d'haver aprovat la versió final per ésser publicada; i4.) Ha d'acceptar que pot rendir comptes de les parts del treball que ell/ella ha realitzat, a l'estar segur que les preguntes relacionades amb l'exactitud o integritat de qualsevol part del treball han estat adequadament investigades i resoltes. <p>Els recercadors que no compleixin tots els 4 criteris, han d'aparèixer en el capítol de reconeixements.</p> <p>L'autor responsable de l'estudi és també l'encarregat d'identificar els autors que compleixen els criteris per ésser autors; idealment, ho hauria de fer en el moment de planificar el treball. Cal remarcar que la captació de diners per a l'estudi, no justifica el fet d'ésser autor.</p> <p>L'autoria honorària o per cortesia (és a dir la que no compleix els 4 criteris) és inconsistent amb els principis d'aquesta política d'autoria i, per tant, és inacceptable.</p> <p>En el cas que hi hagi un conflicte, l'autor sènior o líder de l'estudi és el responsable d'iniciar converses per tal d'arribar a un acord; en cas que aquest acord no es concreti, és el Cap del Grup de Recerca qui ha d'intentar arribar a un consens i, si no serà la Institució qui es farà càrrec de trobar la solució més raonable.</p>

DECÀLEG NORMATIVA VHIR:

1.- Tot el personal contractat o adscrit, així com els col·labors/es, han de **conèixer i complir la normativa VHIR** (accessible a la Intranet de la institució). Totes les persones relacionades amb el VHIR es comprometen a abstenir-se de realitzar qualsevol de les conductes identificades com a proscriutes o prohibides a la dita normativa i, específicament, al Codi de Conducta Jurídic-penal.

2.- El VHIR es una **fundació del sector públic**. Els òrgans rectors del VHIR i els principals aspectes que regulen l'activitat i funcionament de la institució es defineixen als **Estatuts del VHIR**, que es poden trobar a la pàgina web de la institució.

3.- En matèria de contractació pública, estem subjectes a la **Ley de contratos del sector público** (*Ley 9/2017, de 8 de noviembre*).

4.- En matèria de propietat intel·lectual i industrial, cal tenir present que:

- Les **dades i mostres de la recerca pertanyen al VHIR**.
- **El VHIR és el titular de la propietat intel·lectual dels resultats** d'un projecte de recerca realitzat per els investigadors/es del VHIR.

5.- Els **mitjans informàtics que utilitzem al nostre lloc de treball són propietat del VHIR** i, per tant, no és pot fer un ús privat dels mateixos. El correu electrònic és una eina de treball i, com a tal, pot ser **revisada per el VHIR**.

6.- És responsabilitat de cada treballador/col·laborador **complir** –si s'escau- amb la normativa existent en **matèria de compatibilitats**.

7.- Un **IP és un/a investigador/a que té un projecte de recerca competitiu vigent i actiu** (o durant els dos anys anteriors), que **signa els seus articles com a corresponding o senior author, i que dirigeix i forma a altres investigadors** en el seu àmbit científic.

8.- **L'autor/a d'un article ha de complir els 4 criteris següents de l'ICMJ**: haver realitzat una contribució substancial en la concepció o el disseny del treball; o en l'adquisició, l'anàlisi, o la interpretació de dades del treball; haver escrit el treball o bé haver fet una revisió crítica del seu propi contingut intel·lectual; haver aprovat la versió final per ésser publicada; i acceptar que pot rendir comptes de les parts del treball que ell/ella ha realitzat.

9.- Disposem d'un **portal de transparència** i de **diversos mecanismes de canalització de incidències** que puguin sorgir respecte al compliment de la normativa VHIR, com ara el *Ombudsperson* del VHIR o el Comitè de compliment jurídic-penal.

10.- **Ens resulten d'aplicació els principis de la HRS4R**.